

۱۹۱۰۵۴۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حقوق و قوانین شهری در شهرسازی

تألیف:

علی عساری، مصطفی امامقلی، هلیا

پناهی ایردموسی، نصیبه سادات

مرتضوی بداغی

نشر ترخون

سرشناسه:

علی عساری، مصطفی امامقلی، هلیا پناهی ایردموسی، نصیبه سادات مرتضوی بدلی

عنوان:

حقوق و قوانین شهری در شهرسازی

مشخصات نشر:

نشر ترخون، ۱۳۹۵ تهران

مشخصات ظاهری:

۱۷۵ ص.: مصور.

شابک:

978-600-97772-5-9

تیراژ:

جلد ۱۰۰۰

نشانی ساختمان مرکزی:

تهران - خیابان پاسداران - بهارستان ۱۰ - خیابان مریم - ساختمان مریم - پلاک ۹ واحد ۴
۱۹۵۸۸۱۶۱۵۶

کد پستی:

اول

نویت چاپ:

بهار ۱۳۹۶

تاریخ چاپ:

حقوق و قوانین شهری در شهرسازی

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

شابک: 78-600-97772-5-9

چاپ اول: بهار ۱۳۹۶

قیمت: ۳۰۰۰۰۰

www.Trakhoon-pub.ir

تهران - خیابان پاسداران - بهارستان ۱۰ - خیابان مریم - ساختمان مریم - پلاک ۹ واحد ۴

۱۹۵۸۸۱۶۱۵۶

کلیه حقوق قانونی و شرعی برای ناشر محفوظ است. تکثیر تمامی یا قسمتی از این اثر به صورت حروفچینی، چاپ مجدد، چاپ افست، بلی پی، فتوکپی و انواع دیگر چاپ ممنوع است. این اثر مشمول قانون حمایت مولفان، مصنفان و هنرمندان مصوب سال ۱۳۴۸ است. هر کس تمامی یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر، نشر، پخش یا عرضه کند، مورد پیگرد قانونی قرار می گیرد.

فهرست مطالب:

۶	فصل اول: تعاریف و مفاهیم پایه.....
۶	مقدمه.....
۸	تعریف مفهومی واژه ها.....
۸	شهروند.....
۱۰	حقوق شهروندی.....
۱۱	تعریف دیگری از حقوق شهروندی.....
۱۳	حقوق شهری.....
۱۴	منابع حقوق شهری.....
۱۵	الف) قوانین و مقررات پیمگیرانه (بازدارنده).....
۱۵	ب) قوانین حمایتی.....
۱۵	ج) قوانین تنبیهی.....
۱۶	دولت.....
۱۶	بنیان های فکری و الگوی مفهومی و نظری حقوق شهروندی.....
۱۹	اصول و اهداف بنیادین حقوق شهروندی.....
۲۰	تاریخچه پیدایش و مبنای حقوق شهروندی در غرب و ایران.....
۲۳	۱) دوره ی کلاسیک.....
۲۴	۲) قرون وسطی.....
۲۴	۳) دوره ی رنسانس.....
۲۵	۴) دوران معاصر.....
۲۶	پیشینه تحولات حقوق شهروندی در ایران.....
۲۶	بند اول: ایران باستان.....
۲۹	بند دوم: ایران پس از اسلام.....
۳۲	بند سوم: دوران معاصر.....

۳۵	مکانیسم های توسعه و تقویت حقوق شهر وندی در کشور های در حال توسعه
۴۲	حقوق شهروندی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.....
۴۳	حقوق بشر.....
۴۶	تاریخچه اعلامیه جهانی حقوق بشر.....
۴۷	اصول اعلامیه جهانی حقوق بشر.....
۴۸	ارتباط حقوق شهروندی با حقوق بشر.....
۴۹	فصل ده ۱. اصول و معیارهای حقوق شهری.....
۴۹	اصول و معیارها، حقوق شهری و مدنی در سطوح محلی و مالکیت بهینه.....
۵۰	مقدمه.....
۵۱	مفهوم شهر.....
۵۲	شهر مقوله ای است فاضلی - مدنی.....
۵۳	تعریف حقوق.....
۵۳	تعریف حقوق شهری.....
۵۵	مفهوم شهروندی.....
۵۶	ویژگیهای حقوق شهروندی.....
۵۷	انواع حقوق شهروندی.....
۵۷	الف - حقوق مدنی.....
۵۸	ب - حقوق سیاسی.....
۵۸	ج - حقوق اقتصادی - اجتماعی.....
۵۹	هـ - حقوق قضایی.....
۵۹	مسئولیت های متقابل مدیریت شهری و شهروندان.....
۶۰	الف) اصل برائت شهروندان است.....
۶۱	ب) مسئولیت مدنی شهروندان.....
۶۱	ج) مسئولیت کیفری شهروندان.....

۶۱	..... مدیریت شهری و حقوق شهروندی
۶۳	..... مسئولیت های شهروندی و دولت
۶۳	..... مسئولیت های اجتماعی
۶۴	..... مسئولیت های فردی
۶۵	..... مسئولیت های دولت
۶۶	..... منابع حقوق شهری
۶۶	..... الف) قوانین و مقررات پیشگیرانه (بازدارنده)
۶۷	..... ب) قانون حمایتی
۶۷	..... ج) قوانین تنبیهی
۶۸	..... محورهای اساسی در تدوین قانون جامع مدیریت شهری (شهرداری ها):
۶۹	..... چالش های حقوقی قوانین و مقررات شهرداری
۷۰	..... ضرورت تدوین قانون جامع شهری (شهرداری با نگاه مدرنیزاسیون)
۷۰	..... ۱. تدوین قانون جدید و به روز ده قوانین، نیاز همه جوامع (حتی توسعه یافته) می باشد:
۷۱	..... ۲. تعارض، تغایر و تکرار در مواد قانونی وجود
۷۳	..... ۳. محورهای اساسی در تدوین قانون جامع مدیریت شهری (شهرداری ها)
۷۴	..... نتیجه گیری
۷۶	..... فصل سوم: راهکارهای شهروند سازی
۷۷	..... مقدمه
۸۰	..... پیشینه ی موضوع
۸۴	..... نظریه مشارکتی جان ترنر
۸۵	..... نظریه مشارکتی جیمز میجلی
۸۶	..... نظریه مشارکتی شری ارشتاین
۸۶	..... نظریه مشارکتی دیوید دریسکل :
۸۸	..... مفهوم و تعریف شهر
۸۹	..... مفهوم شهروند

۹۰	جایگاه مشارکت شهروندی در ایران
۹۹	جمع بندی
۱۰۱	فصل چهارم: مفاهیم اولیه حقوق شهروندی
۱۰۱	مقدمه
۱۰۳	تعریف حقوق
۱۰۴	تعریف شهروند
۱۰۴	تعریف حقوق شهروندی
۱۰۶	تقسیم بندی کلی، حقوق شهروندی
۱۰۸	مناسبات حقوق شهروندی با حقوق بشر و حقوق اساسی
۱۱۰	اهداف حقوق شهروندی
۱۱۱	شاخص ها
۱۱۹	تاریخچه حقوق شهروندی
۱۱۹	دوره کلاسیک
۱۲۰	قرون وسطی
۱۲۱	دوره رنسانس
۱۲۲	دوران معاصر
۱۲۳	تاریخچه حقوق شهروندی در ایران
۱۲۹	بررسی تطبیقی
۱۲۹	بررسی تطبیقی حقوق شهروندی در اسلام و غرب
۱۳۰	مبانی حقوق شهروندی در غرب
۱۳۱	مبانی حقوق شهروندی در اسلام
۱۳۴	حقوق شهروندی از دیدگاه حضرت علی(ع)
۱۳۹	دیدگاه های حضرت امام خمینی (رحمت الله علیه) درباره حقوق شهروندی
۱۳۹	پیام هشت ماده ای به قوه قضاییه

- ۱۴۳..... انحلال هیئت های گزینشی
- ۱۴۵..... نگاهی به سایر بیانات رهبر فقید انقلاب اسلامی
- ۱۴۶..... منابع قانونی حقوق شهروندی در جمهوری اسلامی ایران
- ۱۴۶..... حقوق شهروندی در قانون اساسی
- ۱۴۸..... مجموع اصول قانون اساسی درباره حقوق شهروندی
- ۱۵۳..... مسئولیت رئیس جمهور در اجرای قانون اساسی (حقوق شهروندی)
- ۱۵۴..... قانون اساسی و موضوع اقلیت ها
- ۱۵۹..... حقوق شهروندی در سند چشم انداز
- ۱۶۰..... حقوق شهروندی در قانون برنامه پنجم توسعه
- ۱۶۱..... حقوق قضائی
- ۱۶۳..... منشور حقوق شهروندی
- ۱۶۴..... شاخص های حقوق شهروندی
- ۱۶۶..... منابع